

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli d. 29 Jan. 1867, kl. 11 f. m.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Riksdagen angående medgifvande af tullrestitution för raffineradt socker vid utförsel jemväl till Norge; Gifven Stockholms Slott den 22 Januari 1867.

Uti underdånigt utlåtande den 2 Mars 1865, afgifvet i fråga om ratifikation af den emellan Sverige och Norge, å ena, samt Frankrike, å andra sidan, den 14 förtgångna Februari afslutade handelstraktat, har med anledning af den i samma traktats 8:de artikel intagna bestämmelse, enligt hvilken de förenade rikena förbundit sig att från den 1 Januari 1866 icke i någotdera riket pålägga »raffineradt socker» en införseltull, som med mera än 50 procent öfverstege stadgad medeltull å råsocker, Kongl. Norska Regeringen, under åberopande af sitt rörande detta ämne den 9 November 1864 afgifna underdåniga yttrande gjort framställning derom att, i följd af nämnda bestämmelse, förändring måtte ske i Mellanrikslagens föreskrifter angående förtullning af socker, som, efter att hafva blifvit raffineradt i det ena af de förenade rikena, införes till det andra.

De af Kongl. Norska Regeringen härvid afsedda föreskrifter innefattas i 5, 6 och 31 §§ af den s. k. Mellanrikslagen eller Kongl. Maj:ts angående de förenade rikenas ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden förnyade och i Sverige den 24 Maj 1825 utfärdade nådiga Förordning, genom hvilka §§, jemförda med Förordningen åtföljande förteckning Litt. C, stadgas att, bland andra i Sverige eller Norge tillverkade varor, raffineradt socker må land- och sjövägen från det ena till det andra riket införas mot erläggande af hälften utaf den i allmänhet för sådan vara bestämda tull.

Uti ofvanberörda underdåniga betänkande den 9 November 1864 har af Kongl. Norska Regeringen hufvudsakligen anförts: att om man, såsom Regeringen ansåge riktigt, i fråga om traktaten betraktade Sverige och Norge i förhållande till den med dem dervid kontraherande magt såsom en enda stat, Mellanrikslagens stadganden om förtullning af socker, gentemot en traktatsbestämmelse, sådan som den omförmälda, måste anses betyda detsamma som ett stadgande om att råsocker,

hvilket införes till raffinering, skall åtnjuta en nedsättning i den enligt traktaten fastställda införselstullen, lika med hälften af den äfvenledes enligt traktaten bestämda införselstullen på raffineradt socker under vilkor, att den raffinerade produkten transporterats till och förbrukas i en annan del af det genom traktaten bundna området, än den der införseln och förädlingen egt rum; att en sådan nedsättning icke vore förenlig med en »loyal» uppfattning af ofvanberörda traktatsbestämmelse, hvars ord och mening kunde uppfyllas allenast såvida det skydd, som tillerkändes inhemska sockerraffinaderier, blefve begränsadt i enlighet med samma bestämmelse i dess fulla tillämpning; att vidare stadgandet om half tull å raffineradt socker, som från det ena till det andra riket infördes, skulle, såvida det icke genom andra bestämmelser gjordes overksam eller derest icke den allmänna tullen på sådant socker vore minst dubbelt så hög som på råsocker, medföra det abnorma resultat, att raffineradt socker kunde till riket inkomma mot lägre tull, än den, för hvilken det vore möjligt att derstädes få råsocker infördt; att tullen på råsocker visserligen för närvarande vore både i Sverige och Norge mycket högre än halfva tullen på raffineradt socker, men att förhållandet emellertid, såsom nyss blifvit antydt, reglerades derigenom att dels i 9 § af Underrättelserna till här gällande Tulltaxa vore uttryckligen förklaradt, att vid utförsel till Norge af socker, som i Sverige undergått raffinering, den vid utförseln af sådan vara till annat land medgifna restitution af erlagd tull för råämnet icke eger rum, dels ock att i Norge för närvarande icke funnes något sockerraffinaderi i verksamhet samt att sedan den 1 Juli 1857 uti samma land varit iakttaget, att den vissa industrier tillerkända restitution af tull för råvaran icke utgår vid utförsel till Sverige; att dessa förhållanden emellertid kunde när som helst förändras, enär det i Sverige gifna stadgande, att tullrestitution icke medgäfves vid utförsel till Norge, endast gällde för den tid, en här utfärdad tulltaxa tjenade till efterrättelse, samt, hvad Norge beträffade, icke ens någon allmän bestämmelse i detta hänseende der vore meddelad, utan blefve endast för hvarje gång beslut om tullrestitutions beviljande fattades, undantag gjordt för utförsel till Sverige, hvarförutom sådant beslut icke gällde för längre tid än till budgetterminens slut; att oberoende af ofmördalda traktatsbestämmelse den uppfattning sedan lång tid gjort sig gällande i Norge, att det äfven af andra skäl vore önskligt att få de rörande förtullningen af raffineradt socker och sockersirup, som föres de förenade rikena emellan, gällande undantagsbestämmelser häfda och att för tillvägbringande af detta resultat från Norges sida åtgärd redan vidtagits genom en under den 31 Juli 1854 utfärdad lag af innehåll, att de i Lagen om Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden meddelade bestämmelser, enligt hvilka raffineradt socker och sockersirup af svensk tillverkning kunde införas från Sverige mot hälften af den för dessa varor i allmänhet stadgade införselstull, skulle upphöra att gälla från den tid, då motsvarande bestämmelser i den för Sverige gällande För-

ordning angående rikenas ömsesidiga handel och sjöfart blefvo upphäfda; att denna lag emellertid icke kunnat träda i kraft i följd deraf, att det i lagen förutsatta vilkor af ett motsvarande stadgande i Sverige icke inträdt samt att det derföre kunde ifrågasättas,

antingen att söka få denna angelägenhet under förnyadt öfvervägande här i riket för att der tillvägabrunga det sålunda från Norges sida önskade stadgande,

eller ock att söka utverka ett lika med Mellanrikslagens föreskrifter bestående stadgande om att, så länge någon vara som i det ena af de förenade rikena vore i allmänhet belagd med införselstull, finge till det andra riket införas tullfritt eller mot halfva beloppet af den i allmänhet bestämda tull, skulle vid utförseln till samma rike af sådan vara icke beviljas någon godtgörelse af erlagd införselstull för det till den förädlade varan använda råämne.

Häröfver hafva ej mindre General-Tullstyrelsen än Kongl. Maj:ts och Rikets Kommers-kollegium blifvit hörda, dervid *General-Tullstyrelsen* i underdånigt utlåtande den 20 Februari 1866 anfört, bland annat, hurusom det icke behöfde genom närmare utredning ådagaläggas, att samma menliga inflytande på den af sockertullen påräknade statsinkomst, som, enligt Norska Regeringens nyssberörda betänkande, skulle för Norge uppstå genom medgifvandet af half införselstull å härifrån dit infördt raffineradt socker, såvida icke vid sidan af detta medgifvande raffineradt socker, som till Norge utfördes, vore genom Tulltaxe-underrättelserna undantaget från åtnjutande af den vid utförsel af sådant socker eljest medgifna drawback, äfven skulle uppkomma för Svenska Statsverket, derest sockerbruksrörelse åter började bedrifvas i Norge och raffineradt socker derifrån blefve, efter åtnjutande i Norge af drawback, hit infördt mot half tull. Begge statskassornas trygghet mot en sådan tullförlust under Mellanrikslagens nu gällande stadgande berodde således helt och hållet af det i hvardera riket, utan ömsesidigt bindande aftal, hittills stadgade undantag från drawback för tillverkningar, som från ena riket utfördes till det andra. Visserligen gäfves föga anledning till det antagande, att någotdera riket, ehuru icke genom aftal derifrån förhindradt, skulle vilja genom drawback uppmuntra en utförsel, som för det andra rikets statsinkomst blefve så förlustbringande. Men då frågan här gällde en af de för begge rikena, med hänsigt till tullinkomsten, viktigaste artiklar, borde man icke nöja sig med sannolikheter, utan å ömse sidor finna angeläget att bringa frågan till sådan lösning, att hvardera landet för sig kunde öfver tull-lagstiftningen i afseende å denna artikel fritt förfoga.

Dessutom gäfves ett annat för begge ländernas industriela intressen icke mindre viktigt skäl att söka tillvägabrunga rättelse af ifrågavarande och likartade stadganden, rörande varubyttet emellan de förenade rikena. Det låge nemligen för öppen dag, att det nuvarande förhållandet, i strid mot Mellanrikslagens mening att främja och gynna ett sådant varubyte, helt och hållet motverkade detsamma

hvad anginge sådana tillverkningar, hvilkas råämnen drogo större tullafgift i det land, der förädlingen verkställdes, än som motsvarade hälften af denförädlade varans tull i det land, dit införseln skulle ske. Och då, äfven om den med Frankrike afslutade handelstraktat icke kommit till stånd, hvarken Sverige eller Norge rimligen skulle kunnat belägga raffineradt socker med råsockertullens dubbla belopp, enär de inhemska fabrikerna derigenom skulle blifvit gynnade med alltför öfverdrifven rätt att beskatta sockerförbrukningen, vore det i sjelfva verket icke från Franska Handelstraktatens bestämmelser utan från redan derförinnan i Sverige och Norge existerande förhållanden, som behovet af rättelse i de för dessa länders samfärdsel hinderliga nu ifrågavarande föreskrifter härledde sig.

Beträffande de utvägar till vinnande af detta systemål, som Norska Rege- ringen, utgående ensamt från synpunkten af statsinkomstens betryggande, angifvit, af hvilka utvägar den ena åsyftade att genom ömsesidigt aftal från drawback undantaga sockerfabrikater, som från ena riket tillfördes det andra, och den andra att upphäfva Mellanrikslagens stadgande om half införselstull för dessa fabrikater, så vore i fråga om det förstnämnda alternativet en omständighet, om än icke sannolik, likväl tänkbar, som skulle göra detta alternativ, i händelse det valdes, mindre verksamt, nemligen: att någon mycket stor olikhet i de förenade rikenas sockertullar af en eller annan orsak komme till stånd. Derest åter, i öfverens- stämmelse med det sednare alternativet, blefve härstädes antaget ett likartadt stad- gande med ofvanberörda i Norge den 31 Juli 1854 utfärdade lag, hvarigenom svenska och norska sockerfabrikater komme att vid införsel från ena till andra riket beskattas lika med samma artiklar, införda från hvilket annat land som helst, skulle naturligen också bortfalla det under annan förutsättning nu stadgade undan- tag från tullrestitution eller drawback vid utförsel af dylika fabrikater från det ena till det andra af de förenade rikena. Härigenom skulle den Norska mark- naden, från hvilken Svenskt raffinadsocker, i strid mot Mellanrikslagens syfte, nu i sjelfva verket genom förhållen drawback vore alldeles utestängd, åter öppnas för åtminstone jemnlik täflan emellan raffiuadsocker från Sverige och från andra länder, en täflan, som, i mån af förbättrade kommunikationsmedel och mångfaldigade handelsförbindelser, icke torde blifva utan förmån för den svenska industrien. Denna utsigt till en vidgad marknad för Svenska produkter gäfve åt det sednare af omförmälda alternativet ett bestämdt företräde framför det förra, genom hvil- ket de begge statskassorna väl kunde under vanliga förhållanden betrygga sig emot förluster, men endast med uppoffring af möjligheten till ett lifligare varu- byte emellan de förenade rikena. Härvid ansåge sig General-Tullstyrelsen likväl icke böra lemna obemärkt, att hvad densamma sålunda anført väl egde tillämp- ning på raffineradt socker men icke på sockersirup, för hvilken artikel, så vidt Styrelsen hade sig bekant, icke vid utförsel från något land tullrestitution med- gifves, men för hvilken, införd till Norge från Sverige, endast half införselstull nu

skall erläggas. Vål hade enligt Kommers-kollegii berättelse någon utförsel till Norge af svensk sockersirup hittills icke, åtminstone under sednare åren, egt rum, oakadt den stadgade tull-lindringen, och det kunde således synas temligen likgiltigt, om denna tull-lindring än vidare bibehölles eller uppoffrades, men med borttagande af denna tull-lindring skulle dock ur Mellanrikslagen uteslutas en förmån, som ehuru hittills obegagnad, möjligen kunde i en framtid lända den Svenska industrien till verkligt gagn.

Kommers-kollegium bar uti sitt underdåniga utlåtande den 13 Mars 1866 erinrat, hurusom Kollegium och General-Tullstyrelsen redan den 22 Mars 1855 uti utlåtande, afgifvet i anledning af ofvanomförmälda i Norge den 31 Juli 1854 utfärdade lag, tillstyrkt det nådiga förklarande, att den genom Mellanrikslagen medgifna rättighet att mot nedsatt tull från Norge införa raffineradt socker och sockersirup skulle upphöra från och med den dag, Kongl. Maj:t kunde finna för godt i nåder bestämna. Sedan likväl Kongl. Maj:t vid pröfning af detta ärende funnit skäligt att uppskjuta dess afgörande, samt den 3 Oktober 1855 uppdragit åt en komité af Svenske och Norske män att afgifva betänkande angående de förändringar, som kunde vara nyttiga uti gällande stadganden rörande de förenade rikenas inbördes handels- och sjöfartsförhållanden, blef jemväl frågan om upphörandet af tull-lindring för raffineradt socker, som fördes rikena emellan, tagen i öfvervägande af denna komité, hvarvid af de norske komiterade uttalades den önskan och framställdes det förslag, att socker, tillverkad i det ena riket, måtte vid införsel land- eller sjövägen till det andra beläggas med full tull; till stöd för hvilket, jemväl af de Svenske komiterade biträdda, förslag förnämligast åberopades, att socker vore i begge rikena ett af de viktigaste föremålen för tullbeskattning; att erfarenheten ådagalagt, det Mellanrikslagens stadgande angående denna artikel ledt till betydlig förlust än för den ena, än för den andra statskassan samt till de obehagligaste förvecklingar emellan rikena; att det norska Stortinget två gånger beslutat framställning om att socker skulle undantagas från Mellanrikslagens stadgande angående tull-lindring; att i afseende å sockertillverkningen förekomme, det råämnet vore utländskt och att den arbetskraft, som användes till förädlingen, äfvensom den dervid uppkommande tillökningen i varuvärdet vore jemförelsevis mindre än vid de flesta andra fabriker samt att från denna synpunkt socker således vore mindre berättigadt att hänföras under den eljest antagna grundsatsen; att varor af det ena rikets tillverkning borde kunna tullfritt införas till det andra. I enlighet med dessa åsichter blefvo ock uti det af komitén afgifna underdåniga förslag till förnyad förordning angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden införda stadganden derom, att för socker och sockertillverkningar, som från det ena till det andra riket land- eller sjövägen infördes, full tull skulle erläggas. Omförmälda förslag till Förordning, hvilket i sin helhet antogs af Sveriges åren 1856—1858 församlade Ständer,

kunde likväl till följd af Norska Odelstingets i ämnet fattade beslut icke bifallas. Emellertid blef uti 13 § af Underrättelserna till den för Sverige under den 18 December 1857 nådigst fastställda Tulltaxa stadgadt, att restitution af erlagd tull för vissa af utländskt råämne inrikes tillverkade varor och deribland raffineradt socker, hvilken restitution dittills varit medgifven vid utförsel sjöledes från stapelstad till hvad land som helst, icke vidare skulle ega rum vid utförsel till Norge; och hade detta stadgande bibehållits uti hvarje här i riket sedermera utfärdad Tulltaxa.

Sedan dels genom sistnämnda stadgande och andra gällande allmänna tullbestämmelser rörande socker inom begge de förenade rikena ett väsendtligt hinder för utförsel af raffineradt socker från Sverige till Norge blifvit lagdt, hvadan äfven sådan utförsel, oberäknadt hvad som i mindre partier på grund af medgifven tullfrihet enligt 8 § af Mellanrikslagen kunde vid resor öfver gränsen medföras, för närvarande icke i någon nämnvärd omfattning förekomme, dels ock ett år 1851 uti Fredrikshald i stor skala utvidgadt och med särskilda privilegier gynnadt sockerraffinaderi år 1857 nedlagts, hvarefter någon sockerförädling icke i Norge egt rum, hade ock tillsvidare undanröjts de olägenheter och de anledningar till förvecklingar, som, på sätt ofvan anförts, af ifrågavarande i Mellanrikslagen gifna tillåtelse att från det ena till det andra riket mot half tull införa raffineradt socker förut varit framkallade. Men då å andra sidan under sakernas nuvarande skick det ändamål att underlätta och befrämja handelsgemenskapen emellan de förenade rikena, som med Mellanrikslagens bestämmelser om tull-lindring för det ena landets till det andra införda tillverkningar varit åsyftadt, icke, med hänseende till ofmördade artikel, i någon mån uppfylldes, och hvarje åtgärd till lossande af de band, som för närvarande förhindrade tillämpningen af samma bestämmelser, hvad berörda artikel anginge, sannolikt skulle föranleda nya missförhållanden och förvecklingar, ansåge Kollegium så mycket heldre giltigt skäl fortfarande förefinnas att, enligt den af Kollegium förut yttrade åsigt, den genom Mellanrikslagen medgifna rättighet att mot half tull från det ena till det andra riket införa raffineradt socker borde upphöra, som en sådan förändring, jemte det den lemnade fritt tillfälle att i hvardera landet, på sätt för detsamma funnes ändamålsenligast, reglera tullbeskattningen å denna artikel, dessutom skulle, såsom General-Tullstyrelsen anført, hafva till följd, att nu stadgade undantag från tullrestitution vid utförsel till Norge af sådan Svensk tillverkning komme att bortfalla och sålunda en af-sättning af dylik vara å den Norska marknaden kunna utan förlust för den Norska statskassan ega rum.

Vid pröfning af detta ärende har Kongl. Maj:t, lika med ofvannämnda myndigheter, funnit det menliga inflytande å tullinkomsten af den viktiga artikeln socker, som kan för begge de förenade rikena uppstå till följd af Mellanrikslagens bestämmelser rörande denna artikel lämpligast afhjelpas derigenom, att

raffineradt socker icke vidare får mot half tull införas från det ena landet till det andra; men då genom en sådan förändring den med nu stadgade tull-lindring åsyftade samfärdsel emellan båda länderna beträffande ifrågavarande handelsartikel icke skulle blifva möjlig, såvida ej samtidigt dermed det för närvarande enligt 9 § i Tulltaxeunderrättelserna gällande undantagsstadgande, enligt hvilket eljest vid utförsel sjövägen medgifven tullrestitution icke eger rum vid utförsel till Norge, varder i afseende å raffineradt socker upphäfdt, vill Kongl. Maj:t, med tillkännagifvande af sin nådiga afsigt att, så snart omförmälda undantagsstadgande blifver i berörda hänseende upphäfdt, vidtaga sådan ändring i Mellanrikslagen, att raffineradt socker icke vidare må kunna emot allenast hälften af den för samma artikel eljest bestämda tull införas från det ena till det andra af de förenade rikena, härigenom föreslå Riksdagen att för dess del medgifva upphäfvandet af ifrågavarande undantagsstadgande, i hvad det afser artikeln raffineradt socker, så att jemväl vid utförsel till Norge af denna artikel må tillgodonjutas den därför i allmänhet medgifna tullrestitution.

De till denna fråga hörande handlingar skola tillställas det Utskott, till hvars handläggning frågan varder af Riksdagen öfverlemnad; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

C. G. Lagercrantz

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den
22 Januari 1867.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena Grefve *Manderström*,
samt Statsråden: Grefve *von Platen*,
Lagerstråle,
Bredberg,
Reuterskiöld,
Lagercrantz och
von Ehrenheim.

Chefen för Finans-departementet Statsrådet Lagercrantz uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts uppå Stats-Rådets enhälliga tillstyrkande, förut fattade beslut, uppsatt förslag till nådig Proposition till Riksdagen angående medgifvande af tullrestitution för raffineradt socker vid utförande jemväl till Norge.

Uppå Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande fann Kongl. Maj:t godt i nåder gilla berörda förslag samt befallde, att nådig Proposition i enlighet dermed, på sätt bilagan till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

C. F. Smerling.